

SYLWIA MAJDOSZ

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego

e-mail: sylwim81@o2.pl

SPRAWOZDANIE Z WYJAZDU STUDYJNEGO DO BIBLIOTEK W DANII I NIEMCZECH W DNIACH 2-7 GRUDNIA 2011

Wyjazd studyjny bibliotekarzy, który odbył się w grudniu 2011 r., organizowany był po raz kolejny przez Bibliotekę Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu Wydział Zamiejscowy w Chorzowie pod auspicjami Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Oddział w Katowicach. Celem wyjazdu była wymiana doświadczeń polskich, duńskich i niemieckich bibliotekarzy w dziedzinie pracy i organizacji bibliotek w tych państwach. Wizytujący uczestnicy mogli zapoznać się z całokształtem systemu bibliotecznego działającego w odmiennych niż polskie uwarunkowaniach kulturowo-ekonomicznych. Program obejmował zwiedzanie:

- Królewskiej Narodowej Biblioteki w Kopenhadze (Black Diamond),
- Biblioteki Uniwersytetu Południowej Danii w Odense,
- Biblioteki (Głównej i wydziałowych) Uniwersytetu w Aarhus,
- Biblioteki Publicznej i Uniwersyteckiej w Hamburgu.

Królewska Narodowa Biblioteka w Kopenhadze (Black Diamond)

Biblioteka Królewska w Kopenhadze, mieszcząca się w ogrodach królewskich na terenie dawnego kanału portowego, należy do jednych z największych bibliotek w Europie. Została założona 300 lat temu. Od roku 1648 pełni funkcję Biblioteki Narodowej z Muzeum, a od 1989 roku jest również biblioteką uniwersytecką. Jest to najważniejsza instytucja kulturalna w Danii.

Siedziba biblioteki składa się z dwóch budynków: zabytkowego i dobudowanego 12 lat temu, nowego gmachu, który jest najbardziej spektakularnym obiektem architektonicznym w Kopenhadze. Mierzy 40 tys. m². Ponieważ podczas budowy wykorzystano czarny granit, Biblioteka została nazwana Czarnym Diamentem (Den Sorte Diamant). Oba budynki są połączone holem, co jest dużym ułatwieniem dla użytkowników. Z prawie każdego pomieszczenia można podziwiać widok na morze, co jest możliwe dzięki przeszklonym ścianom budynku. Uroczyste otwarcie Biblioteki odbyło się 7 września 1999 roku z udziałem Księżnej Małgorzaty II.

Księgozbiór Biblioteki Królewskiej (książki w wersji tradycyjnej i elektronicznej) liczy 3 miliony dokumentów. W starszej części Biblioteki znajdują się Zbiory Specjalne, a wśród nich ogromna liczba starodruków oraz rękopisy m.in. H. Ch. Andersena, Sorena Kirkegarda i Karen Blixen.

Na każdym piętrze znajdują się przestronne czytelnie z wolnym dostępem do księgozbioru. W bibliotece przyjęta jest daleko posunięta samoobsługa. Każdy czytelnik bardzo sprawnie może dotrzeć do wszelkich materiałów i informacji. Standardem jest

również zautomatyzowany punkt przyjmowania zwrotów oraz stanowiska automatycznej rejestracji wypożyczeń. Z usług biblioteki mogą korzystać bezterminowo wszyscy pełnoletni mieszkańcy Danii mający stały pobyt w tym kraju. Biblioteka oferuje swoje usługi nieodpłatnie, bez ograniczeń w liczbie wypożyczeń, a dokumenty są pożyczane na okres pół roku.

Na parterze znajdują się lokale wystawowe zawierające galerie artystyczne, akustyczne sale konferencyjne, pomieszczenia przystosowane do różnego rodzaju imprez kulturalnych miasta, wykorzystywane również przez osoby prywatne do celów komercyjnych. Całe wyposażenie biblioteki utrzymane jest w stylu zgodnym z najnowszymi trendami wzornictwa architektury wnętrz, co daje niesamowity efekt estetyczny. Układ pomieszczeń jest zaprojektowany tak, aby ułatwić pracę umysłową użytkownikom biblioteki przy jednoczesnej integracji z pozostałym otoczeniem.

Królewska Biblioteka Narodowa to jedna z największych atrakcji turystycznych Danii, która urosła do rangi symbolu tego kraju. Jej ciekawa architektura jak i oferta usług sprawia, że odwiedza ją rocznie wiele tysięcy osób i jest ulubionym miejscem mieszkańców Kopenhagi jak i centrum życia kulturalnego i towarzyskiego miasta.

Biblioteka Uniwersytetu Południowej Danii w Odense

Odense to trzecia pod względem wielkości aglomeracja Danii. Miasto posiada długą tradycję historyczną sięgającą X wieku. Miejscowość ta jest jednak najbardziej kojarzona z postacią H. Ch. Andersena, który tam się urodził i spędził dzieciństwo. Wraz z upływem czasu miasto przechodziło intensywny rozwój gospodarczy i kulturowy.

Uniwersytet Południowej Danii został założony w roku 1966. Obecnie działają w nim następujące wydziały: Wydział Humanistyczny, Wydział Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych, Wydział Nauk o Zdrowiu oraz Wydział Inżynierii.

Biblioteka Uniwersytetu Południowej Danii to przykład biblioteki hybrydowej - łączącej różnego rodzaju zbiory i usługi (tradycyjne i elektroniczne), z których mogą korzystać wszyscy zainteresowani. Biblioteka współpracuje w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych z innymi bibliotekami na terenie całej Danii. W 1999 roku połączyła się z bibliotekami z takich miast jak Esbjerg, Kolding, Sønderborg i Slagelse, tworząc wielką federację bibliotek, określoną odpowiednim statusem prawnym, strukturą pracowniczą i odpowiednią organizacją pracy. Obecnie biblioteki te stanowią jedną instytucję niezależną finansowo, posiadającą wspólny budżet, decydującą razem o gromadzeniu wszelkich potrzebnych dokumentów. Taka polityka współpracy ułatwia dostęp do pozyskiwania i przekazywania informacji, co sprawia, że świadczenie usług bibliotecznych jest na najwyższym poziomie, a wszelkie materiały i dokumenty są łatwo dostępne dla użytkowników.

Ważnym elementem strategii działania jest również interaktywna relacja między bibliotekarzem a użytkownikiem, co wyraża się w wychodzeniu naprzeciw potrzebom różnych środowisk czytelniczych, nie tylko akademickich.

Syddansk Universitet Bibliotek posiada sześciomilionowy, bardzo zróżnicowany księgozbiór oraz 50 000 czasopism cyfrowych. Zawiera zarówno dokumenty tradycyjne jak i elektroniczne oraz 480 interdyscyplinarnych baz danych. Cennym zasobem biblioteki są również starodruki i druki ksylograficzne z XIV wieku, które traktowane są jako zbiory specjalne i udostępniane tylko w szczególnych przypadkach.

W duchu działania zorientowanego na potrzeby użytkownika opracowany został specjalny system biblioteczny umożliwiający jak najwygodniejsze korzystanie z usług tej instytucji. Bardzo istotnym rozwiązaniem jest czytelnia działająca 24 godziny na dobę przez cały tydzień oraz usługa wysyłająca książki bezpośrednio do domu czytelnika. Takie rozwiązania sprawiają, że wszelkie materiały są szybko i łatwo dostępne.

Biblioteka Uniwersytetu w Aarhus

Szkoła Biznesu (ASB) w Aarhus (Aarhus University) została założona w 1939 roku i jest jedną z renomowanych szkół, której celem jest kształcenie na poziomie wyższym z dziedziny handlu, biznesu i ekonomii. Uczelnia ma ponad 7000 studentów i 450 pracowników.

Biblioteka w swoich założeniach wspiera przede wszystkim rozwój uczelni aby ta „była najlepsza szkołą biznesu na świecie”. Zapewnia profesjonalną informację naukową niezbędną do prowadzenia badań naukowych z dziedziny ekonomii, biznesu i handlu, stara się wspierać wizję uczelni jako międzynarodowej instytucji na wysokim poziomie kształcenia. Zasoby informacyjne biblioteki cały czas są na bieżąco uzupełniane. W chwili obecnej księgozbiór liczy 177 000 woluminów, 75 000 e-booków, 44 000 czasopism elektronicznych i ponad 150 baz danych. Biblioteka bierze czynny udział w krajowej i międzynarodowej sieci bibliotecznej.

Biblioteka rozwija się wraz z uczelnią starając się cały czas podlegać nowym innowacjom, stosując nowoczesne technologie, media cyfrowe oraz nowe, wyrafinowane formy usług pogłębiające integrację między biblioteką, uczelnią i użytkownikiem.

Biblioteka Publiczna i Uniwersytecka w Hamburgu

Państwowa i Uniwersytecka Biblioteka w Hamburgu jest jedną z większych naukowych bibliotek w Niemczech. Została założona w roku 1479 i wówczas pełniła funkcję biblioteki ratuszowej, prowadzonej przez ówczesnego burmistrza miasta. Swój dalszy rozwój zawdzięczała osobom prywatnym, które sukcesywnie powiększały księgozbiór o nowe dokumenty. W roku 1751 nabyła prawa Publicznej Biblioteki Miejskiej korzystającej z budżetu miasta. Wraz z utworzeniem ośrodka akademickiego w roku 1919 przejęła również funkcję Biblioteki Uniwersytetu w Hamburgu. Cenny księgozbiór uległ zniszczeniu i rozproszeniu podczas bombardowania miasta w 1943 roku. Obecnie biblioteka pełni zarówno funkcję Biblioteki Narodowej jak i Archiwum Państwowego. Jej interdyscyplinarny księgozbiór zapewnia podstawową literaturę ze wszystkich dziedzin. Księgozbiór książki liczy 4 mln dokumentów, 6700 czasopism bieżących, 47 300 czasopism elektronicznych. W związku z faktem, że biblioteka pełni również funkcję archiwum, bardzo duży nacisk kładziony jest na gromadzenie regionalistów oraz dokumentów dotyczących historii miasta

(mapy, rękopisy, literatura dotycząca Hamburga oraz wszystkie dokumenty opublikowane w tym mieście). Instytucja ta posiada bardzo duże zasoby dokumentów dla wszystkich nauk ścisłych i humanistycznych. Bardzo cennym zasobem jest wszechstronny księgozbiór Niemieckiego Towarzystwa Naukowego oraz liczne manuskrypty, rękopisy, starodruki i muzykalia.

Obok tradycyjnego księgozbioru, który stanowi większą część zasobów, gromadzone są dokumenty elektroniczne, których w chwili obecnej jest ok. 100 000. Co roku placówka powiększa się o 60 000 nowych dokumentów.

Z usług biblioteki może korzystać każdy, niezależnie od miejsca zamieszkania, narodowości i pochodzenia. W chwili obecnej biblioteka liczy 50 000 użytkowników z całego świata. Zgodnie ze statystyką, każdego dnia bibliotekę odwiedza ponad 4000 czytelników. Biblioteka, w drodze poszerzania swoich usług jest czynna również w niedzielę.

Uczestnictwo w wyjeździe studyjnym do bibliotek duńskich i niemieckich pozwoliło wszechstronnie poznać działalność bibliotek różnych typów na tle odmiennych niż polskie uwarunkowań historycznych oraz społeczno-kulturalnych. Wyjazd, w którym wzięli udział pracownicy bibliotek z wielu miast polskich stworzył również niepowtarzalną okazję do nawiązania wielu kontaktów oraz wymiany doświadczeń z dotychczasowej pracy zawodowej.

